

KNMvD-voorzitter Ludo Hellebrekers ziet de meeste mogelijkheden in het verbeteren van het kwalitatieve antibioticagebruik

Dierenartsen anders belonen

Meer dan ooit in het 150-jarig bestaan van de KNMvD staat de dierenarts midden in de publieke belangstelling. Volgens voorzitter Ludo Hellebrekers is de dierenarts daardoor niet meer alleen de heelmeester. 'Diergezondheid is en blijft onze expertise, maar in plaats van een doel wordt het nu meer een middel om ook aan eisen voor volksgezondheid, dierwelzijn en milieu te voldoen.'

tekst **Florus Pellikaan**

Honderdvijftig jaar bestaat de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD) inmiddels. Aan bestuursvoorzitter Ludo Hellebrekers (57) daarom de eer om tijdens de lus-trumbijeenkomst een beeld te schetsen van de veranderde positie van de dierenarts in de loop der jaren. Hellebrekers, die ook drie dagen per week als hoogleraar anesthesiologie verbonden is aan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht, kon hiervoor sterk putten uit zijn eigen voorzitterservaring. In de zes jaar dat hij inmiddels de voorzittershamer van de KNMvD hanteert, hebben namelijk veel veranderingen plaatsgevonden.

Gesteund door een team van veertig medewerkers (27 fte's) bestaat het werk van Hellebrekers en dat van de andere bestuursleden voor een belangrijk deel uit

het samen met organisaties en politiek werken aan die veranderde positie van de dierenarts. 'We zetten ons nadrukkelijk in voor de belangen van het dier, de dierhouder, de dierenarts en de maatschappij en die belangen lopen niet altijd parallel', vertelt Ludo Hellebrekers. 'Vroeger was de dierenarts vooral heelmeester. Tegenwoordig is zijn primaire taak nog steeds diergezondheid, maar moet hij ook de volksgezondheid en het dierwelzijn borgen en oog hebben voor ecosystemen en de maatschappij. Daarnaast staat de dierenarts in het middelpunt van de publieke discussie rondom antibiotica en grote ziekte-uitbraken.'

Is deze verandering door de bril van de dierenarts gezien een vervelende ontwikkeling?

'Ik denk van niet. Het is nu voor ieder-

een zichtbaar geworden dat er een spanningsveld is binnen de functie van dierenarts en dat zijn positie dus verstevigd moet worden. Taken en verantwoordelijkheden moeten nadrukkelijk worden omschreven. Dat maakt de wederzijdse plichten inzichtelijk.'

'Een goed voorbeeld is de geborgde dierenarts, het bedrijfsgezondheidsplan en het bedrijfsbehandelplan waarmee dierenartsen en melkveehouders samen moeten werken. Het is een goed traject van waarborging van voedselveiligheid. We maken tenslotte geen lantaarnpalen, maar voedsel voor mensen. Daar moeten we kwaliteitsgaranties voor afgeven. Wat dat betreft ben ik trots op de dierenartsen en dierhouders binnen de melkveehouderijsector die hierin het voortouw hebben genomen.'

Hoe is het vanuit deze gedachtegang mogelijk geweest dat de dierenartsen zo lang vrijgelaten zijn in hun handelen?

'In de jaren zeventig is de veterinaire gezondheidszorg in tegenstelling tot de humane gezondheidszorg in het vrije economische veld gezet. We kunnen nu heel gemakkelijk wijzen, maar de druk was er vanuit de maatschappij en politiek niet. Met het opkomen van de maatschappelijke druk zijn we als KNMvD samen met partijen zoals de zuivel om tafel gegaan. De huidige initiatieven zijn dan ook privaat, daar zit weinig overheidssturing op. We hebben met de onafhankelijke autoriteit diergeneesmiddelen SDA een structuur ontwikkeld om gegevens over antibioticagebruik boven

wij zullen als dierenartsen dat transparant moeten maken. In dit kader zijn we bezig met een initiatief voor een andere beloningsstructuur voor dierenartsen.'

Hoe zou de beloningsstructuur er dan uit moeten zien?

'Ik wil hier nu niet te ver op vooruitlopen, maar in de praktijk zie je al allerlei samenwerkingscontracten tussen dierenartsen en veehouder. Daarbij worden er afspraken gemaakt over kosten van de basisgezondheidszorg. Dat kun je uitbouwen door concrete doelen voor een verbeterde gezondheidsstatus af te spreken en daar de beloning van dierenartsen aan te koppelen. Waar wij naartoe willen, is een samenwerkings- en belo-

melkveehouderij is het gebruik niet hoog, waardoor een verbetering van tientallen procenten ook niet mogelijk is. De stappen zullen klein zijn en relatief veel moeite kosten. Op dit moment loopt er bijvoorbeeld een proef naar het veterinaire advies rondom het einde van de lactatie van koeien. Er zijn terecht twijfels bij het preventief droogzetten van alle koeien. Misschien is het voor een deel van de koeien niet nodig of vinden we alternatieven.'

'Maar interessanter is het om te kijken naar de kwalitatieve toepassing van antibiotica. We moeten heel terughoudend zijn in het gebruik van moderne antibiotica die van cruciaal belang zijn voor de humane gezondheidszorg. In dat kader zijn we samen met microbiologen richtlijnen aan het ontwikkelen en de inzet is daarbij zo behoudend mogelijk.'

Zorgen deze richtlijnen er niet voor dat het goed behandelen van een ziek dier op termijn onmogelijk kan zijn?

'Dat kun je bij voorbaat niet uitsluiten. Het is zoeken naar de balans van wat voor het dier wenselijk en wat voor de humane gezondheidszorg acceptabel is. De kans dat dit knelpunten oplevert, is natuurlijk erg groot en die proberen we nu ook uit te werken. Het is van groot belang dat we een effectief geneesmiddelenarsenaal overhouden, maar het belang van de humane gezondheidszorg zullen we ook allemaal onderschrijven. Het is daarom een dilemma voor ons allemaal binnen de veterinaire en humane gezondheidszorg. Wat betreft preventie en de gezondheidsstatus van veestapels kunnen we nog winst boeken, waardoor kritieke situaties minder voorkomen.'

Is er nog genoeg nieuwe aanwas van dierenartsen voor landbouwhuisdieren?

'Naast de algehele loting voor de veterinaire opleiding hebben we al een groot aantal jaren het decentrale selectietraject waarbij we via werving en selectie ieder jaar 75 studenten toelaten voor specifiek landbouwhuisdieren. Via een contract houden we ze daar de rest van hun studie ook aan. Het aantal van 75 is ook de jaarlijkse uitstroom van dierenartsen, dus voorlopig voorzie ik geen problemen. Wel is het een feit dat er meer vrouwelijke dierenartsen komen. Het is een globale gegeven dat mannen meer voor het ict-gebeuren en financiële en technische functies kiezen. In de zorgberoepen komen daardoor meer vrouwen. Maar dat is niet erg, vrouwelijke dierenartsen redden zich prima.'

'Er zijn terecht twijfels bij het preventief droogzetten van alle melkkoeien'

water te krijgen. Daarmee zijn we de wetgeving een slag voor geweest.'

Jullie hebben je onder andere ingezet om het apothekerecht bij de dierenarts te houden. Waarom is dat van belang?

'Een dierenarts kan beter dan een apotheker toezicht houden op de werking en het gebruik van antibiotica. Daarnaast zorgt het creëren van een extra kolom altijd voor extra kosten.'

'Vragen over marges op geneesmiddelen zijn echt geneuzel want die marges zijn tegenwoordig gewoon heel klein. Maar

ningsstructuur gebaseerd op verbetering van diergezondheid en dierwelzijn. Hiermee valt ook de schijn weg dat dierenartsen hun eigen inkomen in stand houden via medicijnenverkoop.'

Er is discussie over of de melkveehouderij nog terug kan in antibioticagebruik. Wat is uw mening?

'Binnen het antibioticagebruik gaat het om kwaliteit en kwantiteit. Naar mijn mening is er meer winst te behalen in de aansturing van het kwalitatieve dan het kwantitatieve antibioticagebruik. In de